

SLOVENSKI

ENSKI **vestnik**

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

V kulturnem življenju in enot-

nosti nas ne morejo ločiti no-

bene umetne in nasilne meje.

LETNIK V

DUNAJ, V SREDO, 5. VII. 1950

ŠTEV. 48 (321)

Jugoslovansko delovno ljudstvo bo samo upravljalo svoja gospodarska podjetja

Beograd. — Na skupni seji Zveznega sveta in Sveta narodov Ljudske skupščine FLRJ so dne 26. junija t. l. pretresali predlog osnovnega zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj po delovnih kolektivih.

Po poročilih poročevalcev zakonodajnih odborov posameznih svetov je dobil besedo predsednik vlade maršal Jugoslavije Josip Broz Tito, ki je v svojem govoru med drugim dejal:

„Danes je v pretresu načrt ene-
ga najpomembnejših zakonov socia-
listične Jugoslavije — načrt te-
meljnega zakona o upravljanju dr-
žavnih gospodarskih podjetij in viš-
jih gospodarskih združenj po delov-
nih kolektivih. Sprejetje tega zaka-
na bo najpomembnejše zgodovinsko
dejanje Ljudske skupščine po spre-
jetju zakona o nacionalizaciji pro-
izvodnih sredstev. Ta naš zakon o
izročitvi tovarn, podjetij itd. v upra-
vo delovnim kolektivom, je logična
posledica razvoja socialistične gra-
ditve naše države. Naši delovni ko-
lektivi vsak dan dokazujejo svojo
zrelost, ki prihaja do izraza v nji-
hovih junaških naporih za izpolnje-
vanje planskih nalog ter s tem tudi
svojo sposobnost, da tudi sami lah-
ko upravljajo te svoje tovarne. Mor-
da bi kdo mislil, da je ta zakon pre-
uranjen: ne, nasprotno, prišel je
morda še prepozna, to pa zato, ker
je naša Partija do resolucije pre-
več nekritično sprejemala in pre-
sajala k nam vse, kakor se je de-
lalo v ZSSR; danes pa sami gra-
dimo socializem v naši državi, ne
uporabljamo več šablon, pač pa de-
lamo po marksistični znanosti in pri-
tem upoštevamo specifične pogoje
v naši državi.

V zvezi s sprejetjem tega zakona bom skušal v glavnih črtah pojasniti, da je naša pot v socializem v skladu z marksistično znanostjo, opozoril bom na naše uspehe, ki smo jih dosegli na temelju te znanosti in na perspektive za naš nadaljnji razvoj. Da ne bi kdo mislil, da se bomo branili samo s praznimi besedami, bom navedel nekatera izmed najvažnejših dejstev, ki dokazujejo, kaj smo doslej napravili in kakšna je potemtakem naša država ter kam stopamo.

Prvič: Še med osvobodilno borbo smo uničili star državni stroj kot sredstvo za zatiranje. To revolucionarno delo smo izvedli dosledno v duhu načel, ki so jih postavili klasiki marksizma, ker smo v polni meri izvajali njihov nauk.

Glede državne oblasti v Jugoslaviji je maršal Tito poudaril, da je **vsa v rokah delovnega ljudstva**. Dalje, da bodo informbirojevci na to dejali, da je Jugoslavijo osvobodila Rdeča armada. Toda — je nadaljeval maršal Tito — dejstva govore drugače: da smo sami pred prihodom Rdeče armade na našo mejo jeseni 1944 uničili stari državni stroj, da so se narodi naše države v borbi sami oborožili in na ta način ustvarili svoje oborožene sile z nad

700.000 oboroženih delavcev in
kmetov.

Drugič: Takoj ko je prenehala vojna smo razglasili Jugoslavijo za demokratično federativno republiko ter še med vojno rešili nacionalno vprašanje ter na ta način **odpravili nacionalno zatiranje v naši državi**. To smo dosegli z ustanovitvijo ljudskih republik. To je bilo delo KPJ, ki se je nad 20 let borila za uresničenje tega smotra. Mi smo tako temeljito rešili nacionalno vprašanje, da je zares lahko za zgled ne samo državam z nereganim nacionalnim vprašanjem, temveč **tudi Sovjetski zvezi**, kajti pri nas se narodi zares upravljajo sami, ne vsiljujejo se jim voditelji od drugod, od tako imenovanega vodilnega naroda, ker obstoj vodilnega naroda zanikujemo!

Tretjič: Takoj po razglasitvi republike in sprejetju ustave smo izvedli najvažnejše zgodovinsko de-

janje, ko smo vzeli sredstva za proizvodnjo iz rok privatnih kapitalistov v državne roke in nacionalizirali vse tovarne, rudnike in druga podjetja. Vsa čenčanja informbirojevcev o nekakem ponovnem prodiranju tujih kapitalistov v našo državo so navadna predrzna izmišljotina in zlonamerno obrekovanje. Ko zdaj v tem domu izdajamo odkožitve o tem, da bodo delavski kolektivi sodelovali pri upravljanju tovarn, rudnikov, železnic itd., je to dokončen in najprepričljivejši odgovor vsem obrekovalcem.

Četrtri: Izvedli smo tako temeljito agrarno reformo, da smo pustili v rokah bogatih kmetov največ do 25 ha zemlje. Okoli 700.000 ha je bilo razdeljenih bajtarjem in siromašnim kmetom iz fonda nacionalizirane zemlje.

Petič: Upoštevaajoč dejstvo, da je socializem nemogoče graditi v industrijsko zaostali državi, smo spre-

Vojna v Koreji zavzema vedno večji obseg

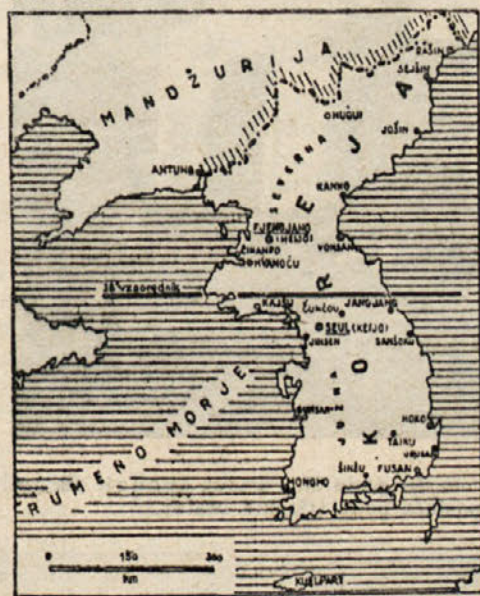
Vojna med Severno in južno Korejo, ki se je pričela pred dobrim tednom, zavzema vedno večji obseg. Medtem ko prve dni še ni izgledalo, da bodo v ta spor posegle tudi druge države, je danes jasno, da v tem primeru ne bo ostalo pri lokalnih ukrepih. Varnostni svet je na svojem drugem zasedanju sklenil, da pozove države-članice, naj se udeležijo vojaške pomoči Združenih držav Amerike v obrambi proti napadom Severne Koreje.

Kakor znano, je predsednik ZDA Truman pred enim tednom, torej takoj po pričetku spora v Koreji, razglasil, da so prejele ameriške zračne in pomorske vojaške enote povelje, naj Južni Koreji priskočijo na pomoč. Čeprav je ob tej priložnosti izjavil ameriški obrambni minister Johnson, da to povelje ne velja za vojaške enote na kopnem, je iz novejših poročil iz Tokia razvidno, da so prve ameriške enote zapustile svoje položaje na Japonskem in so na poti proti Koreji. V prvi vrsti gre tukaj za protitankovske in druge tehnične enote, ki naj bi južnokorejski vojski priskočile na pomoč tam, kjer je ta najbolj šibka, to je v obrambi proti tankom.

Medtem ko ameriška vojna letala napadajo letališča in pristanišča ter druge vojaške objekte v Severni Koreji, napredujejo čete severnokorejske vojske vedno dalje na jug. Že 28. junija so oddelki severnokorejske armade zavzeli glavno mesto Južne Koreje Seul ter 9 nadaljnjih večjih in 5000 manjših krajev. V prvih štirih dneh so prodrle vojaške sile Severne Koreje 70 do 100 km na ozemlje južno demarkacijske črte in zasedle ozemlje 20.000 kvadratnih km.

Pred nekaj dnevi je predsednik Truman dal povelje za odhod v Korejo tudi ameriškim infanterijskim enotam, vojnemu letalstvu pa je dovolil, da sme napadati tudi vojaške ob-

jekte severno demakarcijske črte. ZDA so o tem, da ravnajo po naročilu Organizacije združenih narodov, prepričane tako globoko, da v Washingtonu razpravljajo o predlogu, da bi ameriške ladje in letala, ki sodelujejo pri borbah v Koreji, razvile zastavo OZN.

Manjše države-članice Varnostnega sveta, in sicer Jugoslavija, Indija, Egipt, Ekvador, Kuba in Norveška, so se sestale na posvetovanju, kje so v zvezi s korejskim sporom razpravljale o možnostih „posredovanja v zadnji minuti“. Vlade Bolivije, Kube, Brazilije, Mehike, Turčije in Dominikanske republike so sporočile generalnemu sekretarju OZN, da soglašajo s sklepom Varnostnega sveta glede Koreje in so pripravljene, da izpolnijo svoje dolžnosti kot članice OZN. Ministrski predsednik Egipta je sporočil, da Egipt ne podpira resolucije Varnostnega sveta glede vojaške pomoči Koreji. Vladi Poljske in Českoslovaške pa imenujeta resolucijo Varnostnega sveta protizakonito in protestirata proti ameriški intervenciji v Koreji.

**Seja Izvršnega odbora Demokratične
fronte delovnega ljudstva**

Celovec, 2. julija 1950. Na današnjem zasedanju je Izvršni odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva razpravljajal o kmečko-gospodarskih vprašanjih in po temeljiti presoji gospodarskega razvoja v zadnjem času prišel do važnih zaključkov.

Ob tej priložnosti je Izvršni odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva zažrtal tudi smernice za bodoče organizatorično delo.

Iz sekretariata DFDL

jeli petletni plan v industrializacijo in elektrifikacijo naše države.

O čem priča vse to? O fašizmu ali socializmu? O čem govore tudi drugi naši zakoni.

Ta dejstva dokazujejo, da je naša pot v skladu z marksistično znanostjo **da je uspešna in zmagovita.** Seveda je pri tem maršal Tito poudaril, da to ni edina pot v socializmu, da je treba marksistično znanost prilagoditi različnim gospodarskim, kulturnim in drugim pogojem v posameznih državah in da so izkušnje, ki jih dobivamo na temelju te znanosti, najboljše šola.

Za tem je maršal Tito nadaljeval:
„Zakonski načrt, ki ga naj tukaj
sprejmemo, je nenavadno velikega
pomena za nadaljnji pravilni razvoj
naše socialistične države.

S tem, da bodo tovarne, rudniki itd. izročeni v upravljanje delovnim kolektivom, bo postalo nemogoče, da bi se v naše gospodarstvo vgnezdila nalezljiva bolezen, ki ji pravimo birokratizem. Tudi pri nas se je že začel vlihotapljati v razne ustanove, toda mi se tega zavedamo in smo zato že storili vrsto ukrepov, da ga onemogočimo. Delovni kolektivi in njihovi sveti bodo prav v tem imeli pomembno nalogo, da onemogočijo birokratske metode pri upravljanju tovarn, rudnikov in drugih podjetij.

V novih pogojih, v pogojih sodelovanja delovnih ljudi v upravljanju, se nekoliko spremeni vloga sindikatov, ker je funkcija sindikatov zdaj v glavnem usmerjena na tisto, kar je v delu sindikatov najvažnejše, na vzgojo in vsestransko kulturno izobraževanje sindikatov. V zvezi s sodelovanjem delavcev v upravljanju podjetij, oziroma s proizvodnjo se zmanjša naloga sindikatov, ki so jo imeli v zvezi z zaščito interesov delavcev, ker rešujejo to stvar sedaj sami delavci preko svojih svetov, oziroma upravnih odborov v proizvodnji. Iz osnutka zakona je razvidno, da se delovni ljudje na najbolj demokratičen način vživljajo v svoje funkcije upravljanja. Ta zakon je eden izmed najbolj demokratičnih aktov, kar smo jih doslej sprejeli; po vsebini pa se zrcali v njem naša socialistična stvarnost. Hkrati pa je ta naš zakon najboljš odgovor na vprašanje, kje je resnična demokracija: tu pri nas alitično hvalisana in opevana zapadna demokracija. Pri nas temelji demokracija na materialni bazi z najširše množice delovnih ljudi, čutijo jo množice, uporabljajo jo za uresničenje lepše in srečnejše bodočnosti za vse delovne ljudi naše države...

Popoln poraz protijugoslovanske gonje

Ob drugi obletnici zloglasne resolucije Informbiroja prinaša centralno glasilo Komunistične partije Jugoslavije „Borba“ v svoji številki z dne 28. junija t. l. članek, v katerem med drugim poudarja, da je protijugoslovansko in protirevolucionarno delovanje sovjetskih voditeljev na vseh frontah dožive-
lo poraz.

Predvidevanja sovjetskih voditeljev — nadaljuje „Borba“ — da bi razcepili Komunistično partijo Jugoslavije, jo demoralizirali in oddaljili od njenih voditeljev z ideološko „bliskovito vojno“, so se izkazala kot popolnoma zgrešena. Na mesto da bi izzvali razkol v KPJ in razbili enotnost jugoslovanskih narodov, so sovjetski voditelji in njihovi sateliti minirali le enotnost v svojih lastnih vrstah. Ta proces so pospešile v precejšnji meri pogoste „čistke“ množičnega obsega, ki jih informbirojevci izvajajo v različnih Komunističnih partijah, pospešuje pa ga tudi vedno večji teror, ki vlada v informbirojevskih deželah.

„Borba“ nato poudarja, da so propadle tudi vse metode, ki so jih informbirojevci uporabljali v borbi proti Jugoslaviji: hladna vojna, gospodarski in politični pritisk, subverzivne akcije in drugo. Vsa prizadevanja informbirojevcev — nadaljuje „Borba“ — da bi razbili enotnost KPJ in ubijali voljo jugoslovanskih narodov do obrambe narodne neodvisnosti in graditve socializma, so le okrepila odločnost jugoslovanskih narodov v borbi proti

vsem nevarnostim, ki groze pridobitvam njihove revolucije.

Dalje piše „Borba“. Danes zvenijo besede sovjetskih voditeljev o borbi za mir, o nezakonnosti vmešavanja v notranje zadeve drugih narodov in o nacionalni odvisnosti teh narodov naravnost smešno. Sovjetski voditelji so na podlagi svoje sedanje prakse v odnosu do Jugoslavije precenjevali moč komandiranja, podcenjevali pa moč ljudskih množic in naprednih ljudi.

Ob koncu „Borba“ poudarja: Na mesto da bi zakrili resnico o Jugoslaviji — kar so hoteli — so informbirojevci dosegli ravno nasprotno. Vedno večje število na-

prednih ljudi na svetu hoče spoznati bistvo protijugoslovanske gonje in se na licu mesta prepričati, kaj je resnica in kaj laž; to pa kljub temu, da jih informbirojevske agencije zaradi tega proglašajo za fašiste in imperialistične ovaduhe.

V večini Komunističnih partij prihaja odpor proti voditeljem Informbiroja vedno bolj do izraza in vedno večji krog iskrenih komunistov in drugih naprednih ljudi pozdravlja borbo za obrambo marksizma, ki jo je začela Komunistična partija Jugoslavije in vsi jugoslovanski narodi.

To je rezultat, ki so ga sovjetski voditelji najmanj pričakovali in želeli.

Komu služi kampanja proti jugoslovanski coni STO-ja?

Pod tem naslovom je objavila beograjska „Politika“ poročilo svojega posebnega dopisnika iz jugoslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja, v katerem pravi med drugim:

Kakšen odmev ima italijanska propaganda proti jugoslovanski coni Svobodnega tržaškega ozemlja v tej coni sami? To je vprašanje, ki si ga stavi vsak posameznik, ki pride na to ozemlje in ga ogluši kričanje italijanskega radija in tiska. Zato je človek iznenaden, ko vidi, kako slab je ta odmev tukaj. Zakaj? To vprašanje sem stavil vsem, s katerimi

sem govoril, toda možnih je več odgovorov.

Eden takih odgovorov se vsiljuje že sam od sebe. Tukaj se vidi najbolj očitno, kako tendenciozna in zlonamerna je ta propaganda, kajti ta cona je ozemeljsko in po številu prebivalcev zelo majhna. Njeni prebivalci se skoraj vsi poznajo osebno, tukaj ni nobenih tajnosti. Tukaj se vse točno ve, kaj se dogaja — in tudi kaj se ne dogaja. So ljudje, ki trdijo, da je italijanski tisk mrtev in so mu pisali osmrtnice kot žrtvi „divjega jugoslovanskega nasilja“, medtem ko se še danes živi in zdravi sprehajajo po tem ozemlju in so

živ demanti trditev italijanske propagande.

Tukajšnji Italijani na primer čutijo, da uživajo zdaj več svobode in pravice kot prej pod Italijo. To pa seveda ne pomeni, da je tukaj vse v redu, da ni nobenih pogrčkov, da se ne delajo napake. Kljub temu pa to pomeni, da se vse, kar se dela, dela za to, da bi delovnemu ljudstvu omogočili čim lepše življenje in da bi ne delali nobene razlike v škodo tukajšnjim Italijanom. Nasprotno, tukaj delajo s stališča, da je narodna manjšina v splošnem bolj občutljiva, zato se do Italijanov poslužuje takih obzirnosti, ki jih za prebivalstvo lastne narodnosti smatrajo za nepotrebne. Seveda pa niso zadovoljni vsi Italijani, prav tako pa tudi ne vsi prebivalci drugih narodnosti. Eksplozivni zasloniki bivšega režima, fašisti in koristolovci prejšnjega gospodarskega reda, veleposesniki in drugi imajo gotovo dovolj vzrokov biti nezadovoljni. Teh pa ni veliko in jih je vedno manj.

Nasprotno je človek mnenja, da ta propaganda v prvi vrsti ni namenjena tukajšnjemu prebivalstvu. Njeni cilji so večji. Za kominformiste je ta propaganda brez dvoma del celotne klevetniške kampanje proti socialistični Jugoslaviji. Cona „B“ je v majhnem odraz socialističnega prizadevanja celotne Jugoslavije in zato je tudi potrebno, da se za vsako ceno prikrije resnica o coni „B“. Končno ni vsakemu omogočeno, da bi prišel sem in se prepričal, kaj je resnica in kaj je laž. Tistim pa, ki bi se radi sami prepričali, delajo vse mogoče ovire. Pred kratkim je na primer povabil Okrajni ljudski odbor v Kopru delavce tržaških tovarn, da bi kolektivno obiskali cono „B“ in se seznanili s tamkajšnjimi razmerami. Zanimanje je bilo nadvse veliko, do obiska pa ni prišlo. Vidljivci so se poslužili vseh propagandnih sredstev, da bi delavce odvrgli od tega obiska in so jim grozili celo z najstrožjo, disciplinarno kaznijo. Na pomoč pa jim je priskočil tudi Centralni komitej KP Italije.

Ob takih dejstvih tudi ni presenetljivo nenavadno sodelovanje kominformistov in skrajne desne reakcije v kampanji proti jugoslovanski coni. Nagibi so sicer različni, cilj pa je eden in isti. Tako je tudi razumljivo, da daje italijanski tisk vseh barv in smeri toliko možnosti prozornim lažem, ki jih o jugoslovanski coni razširja zloglasni Komitej narodne osvoboditve Istre.

Odgovornim političnim osebam v Italiji mora biti jasno, da taka propaganda nikakor ne more privedi do zaželenega cilja, do priključitve cone „B“ k Italiji. Ako pa to propagando kljub temu podpirajo in ji dajejo pobudo, je to dokaz, da služijo drugim namenom.

V Franciji nova vlada

Zadnjo soboto je bila končana vladna kriza v Franciji, ko je parlament s precejšnjo večino potrdil sestav nove vlade Henrija Queuille-a. Nova francoska vlada je najmočnejša koalicija desničarjev, kar jih je bilo doslej v 4. francoski republiki. — Socialisti v novi vladi sicer niso zastopani, kljub temu pa so sklenili, da jo bodo podpirali.

Novi ministrski predsednik Queuille je hkrati tudi notranji minister, dosedanji šef vlade Bidault pa je podpredsednik ministrskega sveta. Mesto zunanjega ministra bo tudi v naprej obdržal Schuman in tudi večina drugih ministrstev ostane v rokah dosedanjih oseb.

Jugoslavija je ratificirala konvencijo proti genocidnim zločinom

Kakor poroča Tanjug je Prezidijske ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije dne 24. junija t. l. ratificirala konvencijo proti genocidnim zločinom, to je konvencijo o preprečevanju in kaznovanju zločina nasilnega iztrebljanja prebivalstva.

KONCERT SLOVENSKE PESMI

Zgoraj: Pevski zbor iz Trsta poje pod vodstvom dirigenta M. Pertota; spodaj: večstoglasna množica v St. Jakobu v Rožu posluša petje tržaških bratov.

Zgoraj: Tržaški pevci ob partizanskem spomeniku v St. Rupertu pri Velikovecu; spodaj: pogled na poslušalce v Smihelu pri Pliberku.

Po naši zemlji

Čebelarški tečaj v Podjuni

Predzadnjo nedeljo popoldne je bil v Rutah nad Bistrico pri Pliberku teoretičen in praktičen čebelarški tečaj, ki se ga je udeležilo 28 čebelarjev iz vse pliberške okolice. Tečaj je bil na domu in pod vodstvom podpredsednika in referenta za čebelarstvo Pokrajinskega odbora Slovenske kmečke zveze tov. Vinca Pečnika, pd. Biceljna, ki je nedvomno eden izmed naših najbolj izkušenih čebelarjev. Po predavanju, ki je bilo po svoji teoretični vsebini zelo bogato in v katerem je referent, Biceljnov oče, nakazal svoje praktične izkušnje, ki si jih je pridobil v dolgih letih uspešnega čebelarjenja, se je razvila živahna diskusija. Navzoči čebelarji so izmenjali medsebojne izkušnje, doglali pa tudi marsikaj novega za čim uspešnejše in napredno čebelarjenje.

V razgovoru so čebelarji nakazali tudi neznosne razmere v Koroški deželni zvezi za čebelarstvo, ki se nikakor ne more ponašati s tem, da bi skrbela za koristi čebelarjev. V dokaz tega so navedli primer medu čigar prodajo zveza posreduje. Do čim ga od kmetov kupuje po 15 šilingov, ga prodaja naprej po 30 šilingov.

Čebelarji imajo precejšnje težave tudi pri prodaji svojega medu. Po različnih poročilih ima Zveza tudi pri uvozu mnogo slabšega inozemskega medu svoje prste vmes. Kljub temu, da je ta med znatno slabši in mu je menda primešan še sirup, ga dajo na trg pod etiketo „pristni koroški med“ in tako diskreditirajo kvaliteto, ki jo ima med naših domačih čebel. Koroška deželna zveza za čebelarstvo to mnenje so zastopali vsi navzoči čebelarji, — stremi v prvi vrsti za tem, kako bi se njeno vodstvo čim bolj obogatilo, praktično pospeševanje domačega

Radiše. Na Radišah smo pokopali moža, očeta zavedne družine. Lorenca Pistotnika, po domače Pobereca. Pokojni je že od nekaj bil ljubitelj slovenskega tiska, z veseljem je bral slovenske liste in predvsem še Mohorjeve knjige. Iz slovenskega tiska je črpal navdušenje za dobro stvar, ljubezen do svojega naroda in zvestobo do zadnje ure. Njegov edini sin je bil prvi partizan na Radiših. Po izdajstvu v Medgorjah je bil od sovražnikov obkoljen in smrtno ranjen tako, da je na posledicah zadobljenih ran umrl juške smrti.

Gestapovci so nato družino zaprli najprej v župnišče, potem pa so jo zavlekli v gestapovske ječe v Celovec, kjer so jih trpinčili in pretepali, da je rajni oče Poberec vsa leta trpel zaradi poškodb, ki so mu jih prizadajali v zaporih. Doma pa so mu medtem izropali domačijo do zadnjega. Povzročene škode pa mu na vse upravičene zahteve in prošnje niso povrnil. Tudi upravičene rente za zaostale za edinim sinom, ki ga je zgubil v narodnoosvobodilni borbi, mu avstrijske oblasti niso pripoznale. Šele Jugoslavija mu je priznala rento. Spoštovanega moža je spremilo mnogo ljudi k zadnjemu počitku. Na pogrebu so bile zastopane tudi naše organizacije. Naj počiva v miru v ljubljeni slovenski zemlji na sončnih Radišah!

Pred kratkim smo pokopali tudi komaj petnajstletno Selanovo Lenjo, ki je podlegla zavrtni bolezni. Zaostanim naše iskreno sožalje!

čebelarstva in dviganje vrednosti našega medu pa ji je postranska stvar.

Zato so na tečaju enodušno izrazili potrebo, da se slovenski čebelarji, ki imajo v zgodovini čebelarstva vsekakor svetlo tradicijo in so dali svetu Antona Janžo in druge prvovrstne čebelarje, združijo in se tudi v tem pogledu postavijo na lastne noge. S tem je prodrla misel č. g. župnika Ulbinga, ki jo je v okviru Slovenske kmečke zveze izrazil že leta 1948.

Na tečaj je bil povabljen tudi zastopnik sekretariata Slovenske kmečke zveze, ki pa se temu povabilu žal ni mogel odzvati. Zato je sekretariat SKZ poslal tečajnikom pozdravno pismo, v katerem je med drugim rečeno:

„V razumevanju, da je čebelarstvo zelo važen činitelj v našem

Pliberk. Dne 29. junija je bil v društvenem prostoru pri Brezniku v Pliberku občni zbor Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“. Zasluzni, iniciativni in poštvovalni predsednik, tov. France Hanin, je občni zbor odprl in v kratkem uvodnem razgovoru poklical v spomin potrebo prosvetne organizacije in pomen posredovanja tako bogate slovenske kulture potom tiska, igre in petja v naše vasi. Društvo mora že pri najmlajših nadomeščati tako pomanjkljivo šolo, ki ne samo, da slovenski jezik tako malo posreduje, temveč prej ko slej odtuja mladino lastnemu narodu in ji zagrenjuje veselje do slovenske knjige in slovenskega narodnega življenja. Društvo mora spet pognati korenine iz Pliberka v vse vasi v okolici in društveni prostor mora postati kraj, s katerega bo izžarevala vsestranska slovenska prosveta med naše ljudstvo.

Nato je dejal, da je dolžnost našega društva, da se spomni ob tej priložnosti umrlega velikega našega rojaka, pisatelja Prežihovega Voranca — Lovrota Kuharja, zato bo del današnjega zbora posvečen njegovi proslavi.

Govor v proslavo Prežihovega Voranca je imel Lovro Potočnik. V kratkem izvlečku je izvajal naslednje: Prosvetno, kulturno društvo, predvsem pa še pri nas v Pliberku, ne more in ne sme mimo tega, da se ne bi oddolžilo spomenu dne 11. februarja t. l. umrlega slovenskega pisatelja — realista Prežihovega Voranca, grče in kremenitega značaja z naših hribov, vse svoje življenje preprostega sina slovenske matere-trpinke, z veliko dušo, ki je dal slovenskemu narodu v svojih umotvorih neminljiva leposlovna dela in sicer svojevrstna dela iz svojega originalnega, resnično življenja podajajočega pripoved. nagona, ki ga

kmečkemu gospodarstvu, ki k sicer skopemu izkupičku predvsem malega kmeta od časa do časa vendarle da dober prispevek in ki je za uspeh sadjarstva velevažnega pomena, je tudi v Pokrajinskem odboru Slovenske kmečke zveze prisojeno posebno mesto referentu za čebelarstvo. Zelo bi pozdravili dejstvo, da bi se okoli tega referenta čim prej združili vsi čebelarji širom naše zemlje.

Brez dvoma bo tudi ta vaš tečaj imel v sebi mnogo koristnega in vam bo hkrati nakazal vrsto vprašanj, o katerih se bo treba še pogovoriti. Ko želimo vašemu tečaju obilo uspeha, hkrati poudarjamo tole željo: Ponesite zaključke svojega tečaja in misel po potrebi skupnega posvetovanja za razvoj in boljši procvit naših pridnih „muh“ med vse slovenske čebelarje, da se boste tako še letošnjo zimo v Celovcu sestali vsi čebelarji in da vas bomo lahko pozdravili kot poseben odsek Slovenske kmečke zveze.“

je nosil v sebi vse življenje ter izrednega talenta literata-samouka. Narisal je lik tega izrednega umetnika, njegovo življenjsko pot, trpljenje in borbe polno, njegov razvit čut za resnico in pravico in uporno borbo za življenjske pravice malega človeka. Lovro Kuhar je ostal vse svoje življenje zvest samemu sebi. Že v svojih prvenih v rani mladosti je zaslučil vso krivico, narodno zatiranje in socialno prikrajševanje, ki ga je nacionalno in gospodarsko močnejši izvajal nad slovenskim ljudstvom. Proti krivici in nasilju se je upiral in boril vse življenje, nesamo na domačih, temveč tudi na tujih tleh. Vsi naj beremo njegova dela in sicer z razumevanjem. Ob koncu je omenil, naj bo vsak izmed nas del Prežihovega Voranca — Lovrota Kuharja, značaj, kot je bil on, poln upora proti krivici in nasilju, neomahljiv v borbi za pravičnejše življenje.

Potem so posamezni odborniki podali svoja poročila o delovanju društva ter je v diskusiji prišla do izraza marsikatera pobuda za še uspešnejše delo.

Tajnik Prosvetne zveze je v svojem referatu spet nakazal važnost prosvetnega društva in začrtal pot za uspešno in plodonosno nadaljnje delo.

Ob volitvi novega odbora je bil za predsednika izvoljen spet Hanin France. Pričakujemo, da se bo sedanji odbor z vso vnemo posvetil društvenemu delovanju ter da bo društvo dvignil na višino, ki bo svoje poslanstvo v polni meri izpolnjevalo.

Bistrica v Rožu. Prvotnemu poročilu naše Milke nihče ni hotel prav verjeti, da je nekdo v Zavrhu zares ustrelil pravcatega, resničnega in kosmatega medveda. Čeprav se je Milka rotala, da je prav res, so mislili, da ji je kdo zdaj v tej visoki

VABILO

na redni letni
OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice št. Janž v Rožu, ki bo v nedeljo, dne 9. julija 1950 ob 15. uri popoldne v združni pisarni pri Tišlarju v št. Janžu v Rožu.

Dnevni red:

1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. poročilo načelnstva
3. poročilo nadzorstva
4. pregled in odobritev računskega zaključka za leto 1949;
5. razdelitev čistega dobička;
6. Določitev obrestne mere za hranilne vloge in posojila;
7. služajnosti.

Če ob določeni uri ne bi bilo zastopanih zadostno število združnih deležev, je eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa brez oziroma na število zastopanih deležev.

Načelnstvo

vročini in času kislih kumarcev natvezel kakšnega medveda, kakor bajke o „letečih krožnikih“ in je ona to senzacijo raznašala okoli. Toda izkazalo se je, da se je dogodek resnično primeril.

Pravzaprav je nameraval lovec, gozdarski mojster Niedereder, v zgodnji jutranji uri ustreliti srnjaka. Ali v svoje veliko začudenje svojim očem ni verjel, ko je opazil, da je prilomastil iz gozda velik odrasčen medved, ki ga je pa tudi opazil in v poskusu bega nameril svoje korake prav v nasprotno smer. Medved je zatulil in se zvrnil. Žival je bila 207 cm velika in 180 kg težka. V medvedovem želodcu so našli za roparsko žival zelo skromen zajtrk, same mravlje, Domneva, da se je medved priklatil s Kočevja in bi se mu na naših planinah, zdaj ko so živina in ovce na paši, nekaj časa gotovo dobro godilo, ker s svojo neverjetno močno tacio ubije vola na mestu, ovco pa sploh zmečka, kakor dunajski zrezek. Toda prekmalu ga je zadela usoda.

Mrtvega medveda so še isti večer prepeljali v Celovec, kjer si ga je na starem trgu lahko vsakdo ogledal. Veliko ljudi se je zbiralo okoli voza, na katerem je ležal stegnen medved, in ga ogledovalo in jaz sem lastnoročno potipal rjavega kosmatineca, ki je delal prav dobrodužen vtis divje zveri.

Medvedi so na ozemlju Avstrije zelo redek lovski plen. Zadnjega so ustrelili leta 1903 na Solnograškem.

ORGANIZACIJE
IN
AFŽ
ANTIFASISTIČNA FRONTA ŽENA

Na svoji seji dne 29. 6. je Pokrajinski odbor AFŽ razpravljala o počitniški koloniji. Prva skupina otrok odpotuje 14. julija in se vrne čez tri tedne. Prijave za drugo skupino morajo biti do najkasneje 15. julija v Celovcu, Salmstrass 6.

Žene, ki bodo spremljale 1. skupino, se sestanejo v sredo, dne 5. julija, da se temeljito pomenijo o nalogah v zvezi s počitniško kolonijo.

Med drugim so žene tudi sklenile, da bo naša organizacija priredila po terenu enodnevnega tečaja za vkuhanje sadja. Krajevni odbori AFŽ naj pošljejo tozadevne prijave Pokrajinskemu odboru.

Nadalje so še razpravljale o delu z našimi pionirji in o raznih akcijah čez poletje.

Razglas

Opozarjamo, da z 10. julijem t. l. poteče zadnji rok za prijave k obisku kmetijskih šol vseh vrst v Sloveniji. Vsi ki imajo namen, letos jesen vstopiti v kmetijske šole v Sloveniji in ki se še niso prijavili v naši pisarni v Celovcu, 8. Mai-strasse 47-I/7 naj:

a) do 10. julija oddajo svojo prijavo, lastnoročno napisan življenjepis in zadnje šolsko spričevalo ter čimprej poskrbijo za tri slike;

b) takoj zaprosijo pri pristoj-

nem okrajnem glavarstvu za potni list, zakar potrebujejo rojstni list, potrdilo o avstrijskem državljanstvu in dve sliki; mladoletni potrebujejo nadalje še od staršev lastnoročno podpisano izjavo za privoljenje k odpotovanju.

c) Oni, ki že imajo svoj potni list naj ga priložijo k prijavi, življenjepis in zadnjemu šolskemu spričevalu ter vse oddajo v naši pisarni.

Slovenska kmečka zveza

STRAN NAŠIH ŽENA

Obisk pri sestrah v Sloveniji

V državi, v kateri vlada ljudstvo, posvečajo posebno skrb mlademu rodu, to je otroku, in s tem seveda tudi materi. Posebnega pomena je „Teden matere in otroka“, ki je letos bil od 4. do 9. junija. Ob tej priložnosti smo prejele od glavnega odbora AFŽ Slovenije povabilo, da jih v tem tednu obiščemo in si ogledamo uspehe dela preteklih let.

Trinajst tovarišic se nas je udeležilo tega obiska. Velika večina izmed nas še sploh ni bila v sedanji Jugoslaviji. Zato je vsaka stvar posebej napravila na nas poseben vtis.

Na državnem posestvu v Čemšeniku, ki smo ga obiskale drugi dan, smo z največjim zanimanjem poslušale pripovedovanje treh strokovnjakov, ki se bavijo in trudijo, da izboljšajo kakovost in pridelek žita, krompirja in različnih trav. „Smo šele v začetku, vsako leto se boljša, v bivši Jugoslaviji nismo imeli niti ene selekcijske postaje, sedaj nam pa oblast nudi vso pomoč pri našem delu“, tako nam je zatrjevala tovarišica inženirka, ki se bavi z raznim cepljenjem žita, katerega uspeh smo v nekaj primerih videle. Veliko težkoč imajo zaradi pomajnkajanja delovne sile.

Na svinjskem pitališču v Brestu pri Igu smo si ogledale lepo urejeno ekonomijo, v kateri imajo nad 700 svinj. Takih pitališč je v Sloveniji že mnogo, to pa še ni dograjeno. Kljub temu pa ima to pitališče že šest novo sezidanih svinjakov po 90 do 100 svinj. Povsod pa so se opazale težkoče v tem, ker manjka ljudi. Pri tem smo si mislile, koliko je pri nas doma brezposelnih delavcev.

Vsaka od nas si je vedno želela videti Postojnsko jamo. Želja se nam je izpolnila. Vse prevzete smo občudovale igro narave, ki je vdolbla globoko pod zemljo kapnike v raznih oblikah. Jasno nam je postalo, zakaj se je imperialistična gospoda toliko trudila, da obdrži v svoji oblasti vse te znamenitosti in lepote narave.

V nedeljo smo se odpeljale z avtom v Idrijo na Primorskem. 25 let smo živeli tu Slovenci pod fašističnim režimom in se borili za naš materinski jezik proti izkoriščevalcu, tako so nam pripovedovale žene mestnega odbora, ki so nas sprejele. Idrija, ki ima rudnik živega srebra, je ves čas bila najhujše izkoriščana po raznih imperialističnih gospodarjih. Žene, ki so nas sprejele, so bile po večini žene rudarjev. Pripovedovale so nam, kako se že od nekdaj borijo rudarji za boljše življenje. Zato so se takoj, ko se je na Primorskem pojavila narodnoosvobodilno gibanje, idrijski rudarji in vse prebivalstvo vključilo v borbo. O tej dobi so nam pripovedovale žene, pa tudi o težkočah in uspehih, ki jih imajo pri današnjem delu. Tudi po vojni je bilo v Idriji, ki je bila večkrat bombardirana, potrebnih mnogo naporov. Vsi delovni ljudje so kot za časa borbe tudi v tej dobi ogromno doprinali. Nekaj teh uspehov smo lahko tudi same videle. Na novo so odprli ambulanto, ogledale smo si Dom igre in dela. Posebno nas pa je zanimalo izdelovanje čipk, ki so znane in silno za-

željene na vseh svetovnih tržiščih. Svojčas je bil to samo majhen prispevek k skromni plači moža, danes pa združene v čipkarski zadrugi na tej podlagi mnogo prispevajo svoji državi s tem, da ustvarjajo krasne izdelke za izvoz. Vse smo bile prevzete od sile teh delovnih žensk, ki vlagajo danes vse v borbo za višjo delovno zmago.

Odpeljale smo se dalje v vas Cirkno. Kamor smo prispale, so nas pri srčno sprejeli. V Cirknem, kjer smo videle bolnico in dijaški dom, so bile še posebnega pomena volitve v krajevni odbor AFŽ. Ko so nas povabile medse, so nam povedale o hudih borbah, ki so bile v njihovi vasi. V dvorani, kjer so imele svoj sestanek, je bila za časa NOB partijska šola, kjer je ob nekem napadu fašistov padlo nad 40 tovarišev. Spodbujale so nas, naj tudi pri nas na Koroškem vztrajamo v borbi za dosego naših pravic. Rade bi še ostale med njimi, toda morale smo dalje, da pred odhodom obiščemo še partizansko bolnico „Franja“.

Mnogim je bila že znana po filmu, mnogo smo slišale in čitale o njej, vendar si nismo mogle napraviti prave predstave. Ko smo stopale po sedaj že izhojeni stezi do zaseke v skale, ker vodijo ozke in

strme brvi čez vode in preko jar-kov do mesta, kjer je bolnica, smo si živo predstavljale napore jun-ških bolničarjev, ki so pod najtežjimi pogoji spravljali ranjene tova-riše na varno in v strokovno oskrbo. Tu so prijeli za nosila vsi, bodisi zdravnik ali bolničar, le da rešijo življenja tovarišev. Ko prideš do bolnice same, ki je danes še popolnoma ohranjena, se ti zdi, da si pris-pel v majhno mestece. Tu imaš v lesenih hišicah popolnoma vse, kar spada k dobro opremljeni bolnici. Bolnica sama ima v okolišju več bunkerjev, kamor so ob nevarnosti spravljali bolnike. Vendar do bol-nice same ni dosegla sovražna roka.

V Ljubljani smo si zadnji dan ogledale še več na novo ustanovlje-nih otroških igrišč, restavracij in otroške jasli. Ogledale smo si pa tu-di mesto, od koder poslušamo glas-bo, petje in drugi program, to je oddajno postajo Ljubljanskega ra-dia.

Ure, ki smo jih preživele med sestrami v svobodni domovini, so nam ponovno potrdile vso skrb, ki jo resnično ljudska država posveča delovnemu človeku, posebno pa še delavki-materi in njenim otrokom.

Kako se znebim polžev na vrtu?

Vsako leto mi napravijo veliko škodo zlasti pri jagodah. Med posamez-ne rastline (jagode) natrosi suhih smrekovih igel. Po iglah in med te-mi polži težko lezejo, zabadajo se jim v telo in vsled tega kmalu po-ginejo. Poleg tega jih pridno pobiraj. Lahko pa tudi potrosiš gredice z negašenim apnom, najbolje ob su-šem vremenu. Dobro je tudi, če ga potrosiš pri jesenskem kopanju, ker škoduje tudi zalegi. Mladi polži so zelo občutljivi zaradi apna, izločajo mnogo sline, vsled česar potem po-ginejo.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Ce-lovec, Gasometergasse 10, telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: France Košutnik. Tiska Robitschek & Co., Wien VIII., Hernalsergürtel 20. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klau-genfurt 2, Postschließfach 17.

Žene iz Kranja nam pošiljajo pozdrave

Predsednica Pokrajinskega odbora AFŽ tov. Leni Olpičeva je pre-jela pismo, ki ga ji pišejo delovne žene tekstilne tovarne „INTEKS“ iz Kranja. Takole pravijo med dru-gim:

Draga tovarišica! Kadar koli slavi-mo naše narodne praznike — smo v duhu združeni z Vami onstran na-ših meja in naše misli se v vsej lju-bezni mude ob zibelki slovenstva, poslušamo zvon Gosposvete in pri-sluhujemo šumenju Zilje in Drave.

Nadalje pozdravljajo vse naše že-ne, ko pravijo: „Ob Tednu matere in otroka Te prosimo, draga tovari-

šica, da izročiš pozdrave vsem ko-roškim borkam — partizankam in vsem ženam, ki so v vseh časih osta-le zveste svoji narodni zavesti in svojemu političnemu prepričanju ter jim povej, da je njihova borba za pravice in politično samostojnost — naša borba, ki ne bo odjenjala prej, dokler si v bratstvu in ljubez-ni sežemo v roke. Posebej še po-zdravljamo koroško mladino, Cici-banke in pionirje, katere vzgajajo koroške matere v ponosne, velike delovne ljudi našega velikega nove-ga časa! Povejte jim, da vsakokrat, ko pojemo „Gor čez izaro“ mislimo nanje z vsem srcem.“

na stol in z rdečim obrazom sprego-voril:

„Veš kaj, Nicnar! Meni se zdi, da vi preveč gonite tisto Jazbino, tisto Požganico. Tisto vašo Požganico... Vedeti morate, da so sedaj kritični časi, da gre zdaj za to, kam bo Ko-roška pripadla, ali bo pri nas repu-blika ali pa balkanska Jugoslavija! Za to gre zdaj in ne za Požganico in za take malenkosti... Treba je po-čakati, da bo to, kar je najglavnej-še in najvažnejše urejeno. Če bo na-ša dolina pripadla Avstriji, kar smo skoraj gotovi — potem se bodo vse take stvari in tudi zadeva s Požga-nico rešile mimogrede...“

Nicnarjeva čedra je zacvilila, po-tem jo je pa kadilec mirno potegnil iz ust, jo položil na „Arbeiterwille“ in počasi, naglasujoč besedo za be-sedo, rekel:

„E — počasi, počasi Pipan! Tako se nismo zmenili! — Praviš, da go-nimo našo Požganico. Tako nekako so nam rekli že na občini, v farovžu, na sodnji. Toda mi ti pravimo: Za nas, za Požganico ni važno, ali je to Jugoslavija ali Avstrija! Mi gonimo Požganico, ko je Jugoslavija, in go-nili bi jo, če bi bila tu Avstrija... Zato, ker naša pravica tako dolgo ži-vi, dokler živi krivica!“

„Poslušaj me vendar do kraja, sodrug!“ je zdaj popustljiveje začel Pipan. „Nihče ne trdi, da nimate prav! Stranka vam bo tudi pomagala! Toda kot pravim: še ni odloženo, kam bodo ti kraji pripadali. Vsaka prežgodnja rešitev je lahko samo provizorna. — Nam socialistom

je zdaj mnogo važnejše, ali bomo imeli kraljevino ali republiko. Zdaj moramo delati, da pripademo re-publiki. Tudi vi, kmetje, imate inter-res, da pridete k republiki. Ali me razumeš...?“

Ker je Nicnar napravil obraz, iz katerega je Pipan sklepal, da ga ni razumel, se je sklonil čisto k njemu in mu zašepetal:

„Veš, pri nas bo plebiscit...“

„Kakšen plebiscit?“ je vprašal Nicnar.

„Plebiscit — glasovanje ljudstva, kam naj pripade Koroška... V Pa-rizu je mirovna konferenca že spre-jela predlog avstrijske delegacije...“

Nicnar, ki je zadnje besede po-slušal še z nekim zanimanjem, se je hitro ohladil.

„Plebiscit — dobro! Toda nas kličejo jutri na občino...“

„Počakati, sem ti rekel, počaka-ti!“

Če mi čakamo, pa ne čakajo oni... To ne gre...!“

Nicnar je odmajal z glavo.

Oba sta sedela v očitni zadregi drug poleg drugega. Pipana je trdo-glavost tega Jazbinca začela jeziti: niti vest o plebiscitu ga ni ganila. Zato je začel z novo stvarjo, kate-ra ga bo gotovo užgala.

„Sicer pa, sodrug, vaša stvar ni tako strašna. Povedal bi ti nekaj, kar bi ti odprlo oči, samo obljubiti mi moraš, da tega ne boš nikomur povedal.“

(Dalje)

103

„Ali ste vi sploh kaj storili za nas, ali je stranka kaj ukrenila — kakor smo nekoč govorili...?“

„Mi, stranka...? Kaj naj bi sto-rili — sodrug! Ali si že pozabil, kakšne homatije so se godile? Ne-kaj mesecev sem že sedel, potem sem zbežal... in zdaj sem se komaj šele vrnil. Vse zadelj teh Srbov!“

„Toda drugi — centrala...?“

„Kaka centrala!“ je pikro dejal Pipan. „Menda bodo Kranjci kaj ukrenili...“

Nicnar je malo pomislil, potem pa rekel:

„Če ni še nič storjeno — potem je treba zdaj kaj ukreniti! Jaz mi-slim, da je najbolje, če greš z nami na občino...“

Pipan je iztegnil vrat.

„Na občino — jaz? Ko me pa ži-vega ne morejo videti!“

„Kaj zato! Z nami pojdeš v ime-nu organizacije, kateri pripadamo skoraj vsi Jazbinci. Naš zastopnik si, v imenu stranke boš govoril...“

Nicnar je govoril vroče, prepri-

čevalno in se pri tem nagnil k Pi-panovemu obrazu. Ta je nepremično sedel na stolu in topo strmel na mi-zo, kjer je ležala poslednja številka „Arbeiterwille“.

„Ali si kaj čital zadnje čase?“ ga je vprašal z odsotnim, a važnim gla-som.

„Kaj bom hudiča bral!“ se je raz-jezil Nicnar; iz jeze si je začel tla-čiti čedro.

„Pojdeš torej z nami na občino?“ je spet vprašal.

Na občino? Ne, ne pojdem!“ je odločno izjavil Pipan.

„Zakaj?...“

„Zato... Predvsem, sodrug Nic-nar, je tole: jaz sem tako slabo za-pisan pri tej gospodi, da bi vam vso stvar le pokvaril.“

„Morda imaš prav!“ se je zami-slil Nicnar. „Pa naj gre kdo drugi! Na primer Štor? Ta ni tako slabo za-pisan...“

Pri teh besedah je Pipana vidno popadla jeza. Dvignil se je, naslonil